

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.I.1.171/2008/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év május hó 5. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta az alábbi

v é g z é s t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terheltek ellen folyamatban volt büntető ügyben az **I. rendű és a III. rendű terheltek védője** által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.B.80.065/2006/91. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Bíróság 22.Bf.5501/2008/9. számú végzését az I. rendű és a III. rendű terheltekre vonatkozó részében **hatályában fenntartja.**

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2007. november 28. napján kelt 4.B.80.065/2006/91. számú ítéletében az I. r. terhelte bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, míg a III. r. terhelte bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében. Ezért a terhelteket 200-200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy egy napi tétel összege 150 forint; egyben őket az ellenük jelentős kárt okozó, folytatólagosan, bűnszövetségben és üzletszerűen elkövetett csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Az ítéleti tényállás lényege a következő:

Az I. r. terhelt az A. V. Kft., míg a III. r. terhelt az S. M. Kft. ügyvezetője volt 2001. és 2002. évben. Mindkét gazdasági társaság foglalkozott gépkocsi-kereskedelemmel.

Az ügy II. r. terheltje hitelügyintézőként dolgozott ugyenakkor. Közreműködésével a B. A. Rt. rendszeresen nyújtott kölcsönt gépjárművek vásárlásához, és a terhelt több alkalommal nyújtott segítséget olyan hitel folyósításához, amelyet a hitel felvevőinek nem is állt módjában, illetve szándékában visszafizetni. Ennek kapcsán olyan hitelkérő lapokat használtak fel, amelyen a feltüntetett gépkocsi értéke, valamint a hitelkérő személy adatai valótlanok voltak. A hitelkérelmi lapot a S. M. Kft. továbbította a pénzintézetnek, amely a kölcsön összegét annak számlájára utalta át.

Ily módon a sértett pénzintézet 2002. május 23. napján 900.000 forint, 2002. január 28. napján 1.624.000 forint, 2002. február 5. napján 1.500.000 forint, 2002. április 30. napján 1.750.000 forint, 2001. október 29. napján 1.800.000 forint, 2001. december 12. napján 1.785.000 forint összegű hitelt folyósított különböző személyeknek olyan hitelkérő lapok alapján, amelyeket tanúként az I. r. és a III. r. terhelt írtak alá, ezzel igazolva azt, hogy az abban foglaltak megfelelnek a valóságnak. A hitelkérőknek a kölcsön visszafizetése nem állt szándékában, azonban erről az I.r. és a II.r.terhelteknek nem volt tudomása.

Ugyan a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó részében, de tényként rögzítette az első fokú ítélet a következőket is:

A hitelt felvevő személyekkel az I. r. és a III. r. terheltek személyesen nem találkoztak (első fokú ítélet 15. oldal utolsó bekezdése).

A terheltnek kötelessége volt és módjában is állt azoknak az okiratoknak az adatait ellenőrizni, amelyeket tanúként aláírtak. Emellett a hiteligénylő nyomtatványok a terheltek aláírása felett tartalmazták a következőket is: „Alulírottak büntetőjogi felelősségük tudatában igazolják, hogy a hitelkérelemben foglaltak megfelelnek a valóságnak.” Ezek az okiratok azonban mind a hitelkérő személyére, mind a járműre vonatkozóan valótlan adatokat tartalmaztak, és valamennyi terhelt tisztában volt azzal, hogy ezeket fel fogják használni (első fokú ítélet 16. oldal harmadik bekezdése).

Az I. r. terhelt az okiratokat nem csupán aláírta, hanem közreműködött a bankhoz történő továbbításában is, ezért tette a

magánokirat-hamisításnak, míg a III. r. terhelt csupán bűnsegélyt nyújtott az elkövetéshez (első fokú ítélet 16. oldal 4. bekezdése).

Az ítélet ellen a terheltek és védőjük a terheltek felmentése érdekében fellebbezést jelentettek be.

A Fővárosi Bíróság 22.Bf.5501/2008/9. számú - 2008. október 3. napján kelt - végzésével az első fokú ítéletet felülbírált, és az I. r. és a III. r. terhelt tekintetében helybenhagyta azt. Az ítéleti tényállást (az első fokú ítéletnek a II. r. terheltre vonatkozó indokolására utalva) a következőkkel egészítette ki:

Az I. r. és a III. r. terheltek tisztában voltak azzal, hogy a felhasznált hitelkérelmi és állapotfelmérő lapok mind a hitelkérő személyére, mind a járműre vonatkozóan valótlán adatokat tartalmaztak, és azzal is, hogy ezeket fel fogják használni.

A jogerős határozatok ellen az I. rendű terhelt és a III. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt. Azt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapozta, arra hivatkozva, hogy az eljáró bíróságok a büntető anyagi jogszabályok megsértésével állapították meg mindkét védenca bűnösségét.

Az indítvány szerint a III. r. terhelt bűnösségét tettesként elkövetett magánokirat-hamisításban állapították meg az eljáró bíróságok. Miután azonban ő csupán tanúként írta alá a felhasznált hamis tartalmú okiratokat, és a továbbításában - azaz a felhasználásában - semmilyen módon nem vett részt, ezzel a magtartásával nem valósította meg a Btk. 276. §-ban meghatározott magánokirat-hamisítás vétségének egyetlen tényállási elemét sem, és ilyet a jogerős határozatok nem is tartalmaznak. Így bűnösségének megállapítására nem kerülhetett volna sor.

Ezen túl álláspontja szerint a szándékos bűncselekményben védencai bűnössége egyébként sem lett volna megállapítható, mivel az irányadó tényállás szerint a terheltek nem ismerték a hitelt felvevők valós szándékát, az okiratokat nem is ők készítették, azokat csupán okirati tanúként írták alá, így tanúkénti aláírásukkal nem az okiratok tartalmának hitelességét igazolták.

Mindezek alapján kérelme arra irányult, hogy a Legfelsőbb Bíróság változtassa meg a megtámadott határozatokat és mentse fel a terhelteket a magánokirat-hamisítás vétségének vádja alól.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati kérelmet alaptalannak ítélte meg. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem sértettek anyagi jogszabályt az I. rendű és a III. rendű terhelt bűnösségének megállapításakor, ahogy a cselekmények minősítése és a büntetés kiszabása során sem, ezért a megtámadott határozatok hatályban tartására tett indítványt (Bf. 33/2009.).

A felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, e tényállás a felülvizsgálati eljárásban nem támadható.

A felülvizsgálati indítvány azon része, amely szerint a terheltek nem voltak tisztában azzal, hogy a hiteligénylő lapok valótlan adatokat tartalmaztak, a másodfokú bíróság kiegészítésére is figyelemmel az irányadó tényállást támadta. Így ezzel – a felülvizsgálat kizártságára tekintettel – a Legfelsőbb Bíróság érdemben nem is foglalkozhatott.

Az indítvány egyebekben az alábbiakra figyelemmel alaptalan:

Az kétségtelen, hogy az okirati tanúk aláírásukkal nem az okiratok tartalmának valódiságát, hanem az aláírások hitelességét igazolják.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 196. § (1) bekezdésének b) pontja szerint a magánokirat az ellenkező bebizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára kötelezőnek ismerte el, feltéve, hogy két tanú az okiraton aláírásával igazolja, miszerint a kiállító a nem általa írt okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük sajátkező aláírásának ismerte el; és az okiraton a tanúk lakóhelyét (címét) is feltüntették.

A terheltek a terhükre rótt hitelkérelmeket valóban okirati tanúként írták alá, így annak tartalmát még ismerniük sem kellett, hitelességükért ezzel valóban nem vállaltak felelősséget. Azonban az irányadó tényállás szerint a hitelt kérő társaikkal soha nem találkoztak, így azok nem is írhatták alá előttük az okiratokat, és nem ismerhették el az azon szereplő aláírásukat sem a sajátjukként. Így a terheltek okirati tanúként hamisan igazolták a szerződő felek aláírásának valódiságát a hiteligénylő lapokon.

Ráadásul – ahogy az irányadó tényállás is tartalmazza – az abban szereplő adatok valótlanosságával is tisztában voltak, mint ahogy azzal is, hogy a hitel felvétele során az okiratokat a

hitelintézetbe be fogják nyújtani, azaz azokat fel fogják használni. Így aláírásukkal közvetlenül az okirat elkészítéséhez, majd a valótlan tartalmú okiratok felhasználásához szándékosan segítséget nyújtottak.

A Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségét az követi el, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot használ.

A terheltek fenti magatartásukkal ezen büntetőjogi tényálláshoz nyújtottak bűnsegélyt. Így nem sértettek anyagi jogszabályt az eljárás bíróságok az I. rendű és III. rendű terhelt bűnösségének megállapításával.

Tévesen következtettek ugyan arra, hogy az I. r. terhelt tettesként követte el a terhére rótt okiratok kapcsán a közbizalom elleni bűncselekményt, miután annak tettese (társtettese) csak az lehetett, aki a hamis magánokiratokat felhasználta. A megállapított bűncselekmények tettese, az okiratok felhasználói a hitelek felvevői voltak, illetve velük társtettségben a II. r. terhelt volt.

Az I. r. terhelt az okiratok aláírásával, majd azok továbbításával a bűncselekményekhez bűnsegélyt nyújtott, így a Btk. 21. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként követte el azokat.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bűncselekmény törvénysértő minősítése akkor alapozza meg a felülvizsgálatot, ha emiatt törvénysértő büntetést szabtak ki. Miután azonban a Btk. 21. § (3) bekezdése szerint a részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni, a részesként (bűnsegédként) elkövetett bűncselekmény tettesi minőségben elkövetettkénti minősítése nem eredményezett törvénysértő büntetést.

A III. r. terhelt bűnösségének megállapítására - miután ő a bűncselekmények elkövetéséhez aláírásával ugyancsak bűnsegélyt nyújtott - (szemben az indítványban foglaltakkal) ezen elkövetői minőségben is került sor.

A terheltekkel szemben a büntetés kiszabása során a büntetőjog más szabályait sem sértették meg az eljárás bíróságok.

Be. 423. § (4) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a megtámadott határozatok csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részükben és csak az abban meghatározott ok alapján vizsgálhatóak felül. Az (5) bekezdés szerint azonban hivatalból vizsgálendő az, hogy nem áll-e fenn valamely, a 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ok.

Ilyen felülvizsgálati okot a Legfelsőbb Bíróság nem észlelt.

Ezért a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, valamint a 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2009. május 5.

Dr. Édes Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészár Róza s.k. előadó bíró, Dr. Szabó Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

írnok

AIné